

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 76 hallituksen esityksen johdosta laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja konserniavustuksesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on 6 päivänä lokakuuta 1992 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen n:o 203.

Valiokunta on käsitellyt tässä yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 21 päivänä toukokuuta 1991 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Liikkasen lakialoitteen n:o 35/1991 vp laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta ja 17 päivänä marraskuuta 1992 lähettämän ed. Vistbackan ym. lakialoitteen n:o 42 laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta.

Valiokunta on niin ikään käsitellyt tässä yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 7 päivänä kesäkuuta 1991 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Laineen ym. toivomusaloitteen n:o 107/1991 vp alkoholijuomiin käytettyjen edustuskulujen vähennyskelpoisuuden poistamisesta verotuksessa.

Hallitus ehdottaa, että vuoden 1993 alusta toteutettaisiin tuloverouudistus, jonka keskeisenä sisältönä on pääomatulojen verotuksen eriyttäminen ansiotulojen verottamisesta. Uudistuksen toteuttamista tarkoittavat lakiehdotukset sisältyvät hallituksen esityksiin n:ot 200—209. Valiokunta on käsitellyt nämä esitykset samanaikaisesti ja siten myös kuullut niistä asiantuntijoita samanaikaisesti. Lisäksi verouudistukseen liittyy myöhemmin erikseen annettu ennakkoprintälain muuttamista tarkoittava hallituksen esitys n:o 244, joka on käsitelty näistä esityksistä erillisenä.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut käsiteltävänä olevaa hallituksen esitystä koskevan mietinnön valiokuntaa varten, kuullut asiantuntijat on lueteltu hallituksen esityksessä n:o 200 annetussa mietinnössä n:o 74.

Hallituksen esityksen sisältö

Hallitus ehdottaa, että pääomatulojen ja ansiotulojen verotus eriytettäisiin toisistaan. Käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa esitetään pääomatulojen verotuksen ja yritysverotuksen uu-

distukseen liittyviä muutoksia elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi konserniavustuksesta verotuksessa annettuun lakiin eräitä teknisiä tarkistuksia.

Käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyy ehdotukset verokannan alentamiseen liittyväksi yritysverotuksen veropohjan laajentamiseksi. Merkittävin veropohjaa laajentava toimenpide on ehdotuksen mukaan varasto- ja toimintavarauksesta luopuminen. Varausten purkamisesta ei aiheudu välittömästi verotusseuraamuksia, vaan se voi tapahtua epäsuorasti kattamalla varauksilla käyttöomaisuusinvestointien hankintamenoja vuoden 1997 loppuun mennessä. Toimintavarauksen tekomahtolaisuus säilyisi edelleen yksityisillä elinkeinonharjoittajilla sekä sellaisilla yhtymillä, joiden osakaina on vain luonnollisia henkilöitä.

Käyttöomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja arvopapereiden luovutushinnat ehdotetaan veronalaisiksi omistusajan pituudesta riippumatta. Jälleenhankintavarausta ehdotetaan supistettavaksi ja rakennusten hankintamenoista tehtävien poistojen enimmäismääriä alennettaviksi. Edustusmenojen vähennyskelpoisuutta ehdotetaan muutettavaksi siten, että vain puolet edustusmenoista saataisiin vähentää. Eräiden vakuutusmaksujen vähennyskelpoisuuteen sekä kurssi-voittojen ja kurssitappioiden jaksotukseen ehdotetaan muutoksia.

Verotettavan tulon laskennassa ehdotetaan noudatettavaksi nykyistä suuremmissa määrin kirjanpidollisen tuloksenlaskennan periaatteita. Vaihto- ja sijoitusomaisuus ehdotetaan arvostettavaksi kirjanpidollisen alimman arvon periaatteen mukaisesti.

Hallituksen esitykseen sisältyy myös metsätalouden tulojen verottamista koskevia muutosehdotuksia.

Aloitteiden sisältö

Lakialoitteeseen n:o 35/1991 vp sisältyvän lakiehdotuksen mukaan katsottaisiin elinkeinotulon verotuksessa vähennyskelpoiseksi menoksi palkansaajien ansiotasoindeksiin mukaan mää-

räytyvä 75 päivän keskimääräistä palkkaa vastaava meno sellaiselle liikkeen- tai ammatinharjoittajalle, jolla ei ole oikeutta vuosilomarahaan pienyrittäjän vuosilomarahasta annetun lain tai maatalousyrittäjien lomituspalveluista annetun lain mukaan.

Lakialoitteeseen n:o 42 sisältyvä lakiehdotus on tarkoitettu rinnakkaisesitykseksi hallituksen esitykselle ja sisältää lukuisia hallituksen esityksestä poikkeavia muutosehdotuksia.

Toivomusaloitteessa n:o 107/1991 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin alkoholijuomiin käytettyjen edustuskulujen vähennyskelpoisuuden kokonaan poistamiseksi tulo- ja varallisuusverotuksessa.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä seuraavin muutoksin.

18 §. Alkuperäisessä säännösehdoituksessa oli viitattu korkoprosentin osalta ehdotettuun tulo-verolain 41 §:n 3 momentin säännökseen. Viimeksi mainitun säännöksen sanamuotoa ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että se ei enää sisältäisi mainintaa korkoprosentista. Tämän vuoksi koron määräytymistapa ehdotetaan sisällytettäväksi nimenomaisena säännökseenä 18 §:ään.

26 §. Valiokunta katsoo, ettei ole syytä ottaa lakiin kirjanpitoa koskevista säännöksistä poikkeavia säännöksiä, joten valiokunta ehdottaa, ettei 26 §:ää muutettaisi, vaan verotus sopeutettaisiin kirjanpitolain mukaiseksi myös indeksi- ja kurssivoittojen verotuksen osalta. Samalla ehdotetaan voimaantulosäännösten 5 momentti poistettavaksi.

28 §. Hallitus ehdottaa, että nykyinen säännös turva- ja velvoitevarastojen hankintamenon ennaaikaisesta vähentämisestä kumottaisiin. Valiokunta ei ehdota tähän muutosta, mutta katsoo, että muutoksen vaikutukset olisi selvitettävä.

Valiokunta edellyttää, että hallitus pikaisesti selvittää turva- ja velvoitevarastojen sekä lääkkeiden velvoitevarastojen pitäjille aiheutuvat velvollisuudet ja niiden aiheuttamat kustannukset sekä ryhtyy selvitysten valmistuttua tarvittaviin toimenpiteisiin.

42 §. Hallitus esittää, että arvonalennuspoisto voitaisiin tehdä, jos arvonalentumista on pidettävä olennaisena ja pysyvänä. Pysyvyysvaatimus muuttaisi nykyistä asiantilaa ja merkitsisi poikkeamista kirjanpidossa noudatettavasta menettelystä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että pysyvyysvaatimus poistetaan.

46 a §. Toimintavaraus on tarkoitettu tuloksentasausvaraukseksi progressiivisen verotuksen piiriin jääville verovelvollisille. Tarkoituksena on, että toimintavarausten muodostamismahdollisuus säilyy siinäkin tapauksessa, että esimerkiksi henkilöyhtiön yhtiömies kuolee, jolloin yhtiömiehen sijaan tulee hänen kuolinpesänsä. Tämän vuoksi ehdotetaan 46 a §:n säännöstä täydennettäväksi niin, että myös sellainen yhtiymä ja kuolinpesä, joiden osakkaana on kuolinpesä tai kuolinpesiä, saa tehdä toimintavarausten.

Jos toimintavarausten sijaan on kerran muodostettu siirtymävaraus sen johdosta, että yhtiymä ei ole täyttänyt 46 a §:ssä edellytettyä omissuopohjavaatimusta, ei yhtiymän tulisi saada enää muodostaa uutta toimintavarausta siinäkään tapauksessa, että se myöhemmin täyttäisi säännöksessä asetetun osakkuutta koskevan vaatimuksen, sillä muutoin varauksentekomahdollisuus muodostuisi kahdenkertaiseksi. Sama koskee periaatteessa kuolinpesää, joskin kuolinpesien osakkuuksien muuntuminen tässä tarkoitettulla tavalla on käytännössä poikkeuksellista.

Valiokunta toteaa, että toimintamuodon muutoksissa verovuoden 1993 aikana toimintavaraus on mahdollista purkaa siirtymävaraukseksi.

Voimaantulosäännökset. Koska 6 §:n 1 momentin 1 kohdan säännös koskee osakkeiden lisäksi muitakin käyttöomaisuuteen kuuluvia arvopapereita, siirtymäsäännöksen soveltamisalan tulisi olla yhtä laaja. Tämän vuoksi säännökseen ehdotetaan tehtäväksi sanonnallinen tarkistus.

Edellä 26 §:n kohdalla lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa, että 5 momentti poistettaisiin. Tällöin 6—19 momentti muuttuisivat 5—18 momenteiksi.

Koska voimaantulosäännöksissä tarkoitettuja ns. johtajavakuutusten perusteella suoritettuja vakuutusmaksuja on eräissä tapauksissa hyväksytty vähennettäväksi verotuksessa, on valiokunnan mielestä kohtuullista, että ennen uuden säännöksen voimaantuloa erääntyneet maksut sallitaan entiseen tapaan vähennettäväksi. Sama koskee sellaisia vapaaehtoisista eläkevakuutuk-

sista suoritetuista eläkevakuutusmaksuja, joiden vähennyskelpoisuutta rajoitetaan 8 §:n 2 momentissa. Siirtymäsäännös on tarpeen niitä tapauksia varten, joissa verovuosi 1993 on alkanut jo ennen lain voimaantuloa. Eläkevakuutuksiin ehdotetaan samanlaista vanhoja eläkevakuutuksia koskevaa siirtymäsäännöstä kuin tuloverolain 143 §:n 5 momentissa on ehdotettu. Valiokunta ehdottaa lisättäväksi voimaantulosäännöksiin mainittua muutosta koskevan uuden 19 momentin.

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yritystä verotetaan verovuodelta sitä yritysmuotoa koskevien säännösten mukaan, mikä sen yritysmuoto on verovuoden päättyessä. Jos henkilöyhtiö on muutettu osakeyhtiöksi verovuonna 1993, luetaan toimintavaraukset siten osakeyhtiön veronalaiseksi tuloksi ja yhtiö saa muodostaa siirtymävarauksen. Koska saattaa olla epäselvää, voidaanko edellä mainitussa tapauksessa muodostaa siirtymävaraus, valiokunta ehdottaa, että voimaantulosäännöksiin otetaan asiaa koskeva nimenomainen säännös. Mitä edellä on sanottu, koskee myös liikkeen tai ammatin harjoittamisen taikka yhtymän tai kuolinpesän harjoittaman elinkeinotoiminnan jatkamista tuloverolain 24 §:ssä säädetyllä tavalla osakeyhtiön muodossa. Valiokunta ehdottaa lisättäväksi voimaantulosäännöksiin mainittua muutosta koskevan uuden 20 momentin.

Hallituksen esitystä n:o 111 koskevassa mietinnössään n:o 47 talousvaliokunta katsoo, että kirjanpitolainsäädännön ohella myös verolainsäädäntöä tulee kehittää siten, että verotuksella ei ohjata tilinpäätöksen laadintaa. Jos verotuksessa ei hyväksytä kirjanpitolainsäädännön sallimia ratkaisuja, se saattaa johtaa etsimään ratkaisuja, joista loppujen lopuksi kärsivät sekä kirjanpitovelvollinen että verottaja.

Valtiovarainvaliokunta yhtyy edellä lausuttuun ja katsoo, että verotusta ja kirjanpitoa koskevat säännökset olisi pyrittävä yhdenmukaistamaan.

Yritysverotuksen kehittämisen yhtenä lähtökohtana on ollut lähentää kirjanpidon ja verotuksen välistä kytkentää. Tavoitteena on ollut, että verotuksessa hyväksytään mahdollisimman pitkälle samat ratkaisut kuin verovelvollinen on kirjanpidossaan tehnyt. Kirjanpitolakiin tehdysä muutoksessa on otettu käyttöön pakollisen varauksen käsite (KPL 16 a §). Tällä tarkoitetaan vastaisia menoja, joiden suorittamiseen kirjanpitovelvollinen on sitoutunut ja joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa. Siihen kuuluvat myös ne vastaiset menetykset, joiden toteutumista on pidettävä ilmeisenä. Pakolliset varaukset pienentävät kirjanpidollista tulosta, mutta niitä ei pääsääntöisesti voida vähentää verotuksessa. Tällainen menettely johtaa yrityksen oman pääoman perusteettomaan pienentymiseen. Tällöin on vaarana, että yritykset karttavat pakollisten varausten kirjaamista, mikä taas johtaa uudistetun kirjanpitolainsäädännön keskeisten tavoitteiden vaarantumiseen. Pakolliset varaukset tulisi tästä syystä hyväksyä vähennettäväksi myös verotuksessa.

Valiokunta edellyttää, että hallitus selvittää pikaisesti ja antaa eduskunnalle esityksen, jossa pakolliset varaukset säädetään verotuksessa vähennyskelpoiksi.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja 1. lakiehdotus näin kuuluvana:

1.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/68) 6 §:n 1 momentin 1 ja 1 a kohta, 28 §:n 3 momentti, 34 §:n 3 momentti, 44 §, 46 §:n 1 momentti ja 56 §, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentin 1 kohta 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1339/89), 6 §:n 1 momentin 1 a kohta 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa (661/89), 28 §:n 3 momentti 21 päivänä marraskuuta 1986 annetussa laissa (819/86) ja 46 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1677/91),

muutetaan 1, 2 ja 3 §, 5 §:n 1, 5 ja 6 kohta, 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2, 4, 8, 13 ja 14 kohta, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n 5 kohta, 17 §:n 2 kohta, 18 §:n 3 kohta, (*poist.*) 28 §:n 2 momentti, 29 §:n 1 momentti, 30 §:n 4 momentti, 34 §:n 2 momentti, 42 §:n 1 momentti, 43, 46 a, 47 ja 51 a §, 52 §:n 4 momentti sekä 53 ja 61 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § osittain muutettuna 21 päivänä tammikuuta 1983 annetulla lailla (71/83), 5 §:n 5 kohta mainitussa 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa ja 6 kohta 23 päivänä joulukuuta 1977 annetussa laissa (1001/77), 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 ja 4 kohta, 29 §:n 1 momentti, 51 a § ja 52 §:n 4 momentti mainitussa 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa, 8 §:n 8 kohta 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (525/71), 8 §:n 13 ja 14 kohta, 28 §:n 2 momentti, 30 §:n 4 momentti ja 43 § mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa, 16 §:n 5 kohta ja 18 §:n 3 kohta 21 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1164/90), (*poist.*) 46 a § muutettuna 11 päivänä joulukuuta 1981 ja 31 päivänä joulukuuta 1985 annetuilla laeilla (859/81 ja 1112/85), 47 § osittain muutettuna mainitulla 23 päivänä joulukuuta 1977 annetulla lailla ja 61 § muutettuna 12 päivänä joulukuuta 1986 annetulla lailla (901/86) ja mainitulla 21 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, sekä

lisätään lakiin uusi 5 a, 23 a ja 33 a § sekä 5 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 23 päivänä joulukuuta 1977, 14 päivänä heinäkuuta 1989 ja 21 päivänä joulukuuta 1990 annetuilla laeilla, uusi 7 kohta, 8 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 18 päivänä kesäkuuta 1971, 23 päivänä joulukuuta 1977, 14 päivänä heinäkuuta 1989 ja 29 päivänä joulukuuta 1989 annetuilla laeilla sekä 21 päivänä marraskuuta 1986 ja 28 päivänä joulukuuta 1990 annetuilla laeilla (824/86 ja 1289/90), uusi 15 ja 16 kohta sekä uusi 2 ja 3 momentti, 18 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 21 päivänä tammikuuta 1983 ja 21 päivänä joulukuuta 1990 annetuilla laeilla, uusi 2 momentti, 19 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 11 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa, uusi 2 momentti ja 51 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa, uusi 2 momentti seuraavasti:

1—3, 5, 5 a ja 6 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa:

(2 ja 4 kohta kuten hallituksen esityksessä)

8) 50 prosenttia edustusmenojen määrästä, *ei kuitenkaan alkoholimenot*,

(13—16 kohta kuten hallituksen esityksessä)

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

14, 16 ja 17 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

18 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Elinkeino toiminnasta johtuneena ei kuitenkaan pidetä sitä osaa koroista, joka vastaa yksityisestä liikkeestä tai ammatista taikka elinkeino-yhtymästä eri vuosina nostettujen yksityisottojen johdosta syntynttä negatiivista oman pääoman jäännöstä kerrottuna *korkoprosentilla, jonka suuruus on Suomen Pankin peruskorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä*. Negatiivinen jäännös lasketaan siten, että verovuoden taseen osoittamasta negatiivisen oman pääoman määrästä vähennetään syntyneet tappiot, joiden kattamiseen ei ole kertynyt voittovaroja, ja siihen lisätään tehdyt arvonkorotukset sekä kommandiittiyhtiöissä äänettömien yhtiömiesten pääomapanokset.

19 ja 23 a §
(Kuten hallituksen esityksessä)

26 §
(Poist.)

28—30, 33 a ja 34 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

42 §

Jos verovelvollinen osoittaa, että arvopapereiden tai muun kulumattoman käyttöomaisuuden kuin maa-alueen käypä arvo on verovuoden päättyessä sen hankintamenoa tai tämän säännöksen perusteella aikaisemmin tehdyillä poistoilla vähennettyä hankintamenoa olennaisesti (poist.) alempi, saadaan hankintamenoa tehdä sellainen poisto, joka alentaa poistamatta olevan hankintameno-osan käyvän arvon suuruiseksi.

43 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

46 a §

Yksityinen liikkeen- ja ammatinharjoittaja sekä yhtiö ja kuolinpesä, jonka osakkaina on ainoastaan luonnollisia henkilöitä tai kuolinpesiä, saa vähentää verovuonna tekemänsä toimintavarausten. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien toimintavarausten yhteismäärä ei kuitenkaan saa ylittää 30 prosenttia tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä. Poiketen siitä, mitä edellä on säädetty, yhtiö tai kuolinpesä, joka on verovuonna 1993 muodostanut voimaantulosään-

nöksen 9 momentin e kohdassa tarkoitetun siirtymävarauksen, ei saa tehdä toimintavarausta.
(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

47, 51, 51 a, 52, 53 ja 61 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännökset

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

2. Ennen lain voimaantuloa tapahtuneisiin käyttöomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja arvopapereiden kauppoihin ja muihin luovutuksiin sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita luovutushintojen veronalaisuutta ja hankintamenoa vähennyskelpoisuutta koskevia säännöksiä.

(3 ja 4 mom. kuten hallituksen esityksessä)
(5 mom. poist.)

(5—18 mom. kuten 6—19 mom. hallituksen esityksessä)

19. Lain 8 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin vakuutusmaksuihin, jotka ovat erääntyneet ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Ennen lokakuun 1 päivää 1992 otetun 8 §:n 2 momentissa tarkoitetun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksut ovat vähennyskelpoisia siten kuin tuloverolain 143 §:n 5 momentissa säädetään.

20. Voimaantulosäännöksen 7 momenttia, 9 momentin e kohtaa ja 12 momenttia sovelletaan myös silloin, kun yhtiö on muutettu yhteiseksi, taikka liikkeen tai ammatin harjoittamista taikka yhtiön tai kuolinpesän harjoittamaa elinkeinotoimintaa on jatkettu tuloverolain 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla osakeyhtiön muodossa verovuonna 1993.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 35/1991 vp ja 42 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1992

Vielä valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 107/1991 vp hylättäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mattila, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Alaranta, Heikkinen, Hämäläinen (osittain), Kallis, Lahti-

Nuutila, Louvo, Luukkainen, Malm, Ryyänen (osittain), Savolainen, Turunen ja Vähäkangas sekä varajäsenet Apukka, Backman, Lahtinen, Linnainmaa, Peltari (osittain), Renko ja Savela.

Vastalauseita

I

Hallituksen esitykseen n:o 203 sisältyvät ehdotukset yritysverotuksen veropohjan laajentamiseksi. Laajennukset toteutetaan vastapainona verokannan alenemiselle. Olemme tulo- ja varallisuusverolakiin (HE 200) liittyvässä vastalauseessa ilmaisseet laajemman kannan verojärjestelmien eriyttämiseen sekä käyttöön otettaviin pääoma- ja yhteisöverokantoihin. Pidämme uutta 25 %:n verokantaa liian alhaisena.

Uudistukseen liittyviä yritysverotuksen veropohjan laajennuksia pidämme perusteltuina, joskin ne ajoittuvat nyt talousvaikeuksissa olevien yritysten kannalta huonoon ajankohtaan. Toisaalta ei liene ajankohtaa, jolloin jokin edunsaajaryhmä pitäisi järkevänä luopua saamistaan veronhuojennuksista. Poistaessaan varauksia ja muita veronhuojennuksia nykyinen hallitus jatkaa edellisen hallituksen aloittamaa linjaa elinkeinoverotuksen kehittämiseksi.

Käsittelyssä olevaan lakiin sisältyy muutoksia, jotka johtuvat metsäverotuksen uudistamisesta. Esitämme TVL:sta (HE 200) antamassamme vastalauseessa metsätulojen verotuksen uudistamisen lykkäämistä yhdellä vuodella. Tä-

män johdosta esitämme poistettavaksi käsitellyssä olevan lain 5 §:stä 7 kohdan.

Lakiesitykseen liittyy myös kiinteistöveron voimaantuloon liittyviä muutoksia. Kiinteistövero ehdotetaan vähennyskelpoiseksi elinkeinotoiminnan tulosta siltä osin kuin se kohdistuu elinkeinotulolähteeseen kuuluvaan omaisuuteen. Maatilatalouden tuloverolain käsittelyn yhteydessä halusimme poistaa kiinteistöveron vastaavan vähennysoikeuden maatalouden puolelta, joten on loogista, ettei vastaavaa vähennysoikeutta ole myöskään elinkeinoverotuksen puolella. Tähän liittyen ehdotamme poistettavaksi 8 §:stä 15 kohdan. Samaisen pykälän 16 kohdan poistaminen sekä 51 §:n poistaminen liittyvät metsäverouudistuksen lykkäämiseen liittyviin kantoihin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että 2. lakiehdotus hyväksyttäisiin valiokunnan esittämässä muodossa ja
että 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin
kuuluvana:*

1.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/68) 6 §:n 1 momentin 1 ja 1 a kohta, 28 §:n 3 momentti, 34 §:n 3 momentti, 44 §, 46 §:n 1 momentti ja 56 §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentin 1 kohta 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1339/89), 6 §:n 1 momentin 1 a kohta 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa (661/89), 28 §:n 3 momentti 21 päivänä marraskuuta 1986 annetussa laissa (819/86) ja 46 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1677/91),

muutetaan 1, 2 ja 3 §, 5 §:n 1, 5 ja 6 kohta, 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2, 4, 8, 13 ja 14 kohta, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n 5 kohta, 17 §:n 2 kohta, 18 §:n 3 kohta, 28 §:n 2 momentti, 29 §:n 1 momentti, 30 §:n 4 momentti, 34 §:n 2 momentti, 42 §:n 1 momentti, 43, 46 a, 47 ja 51 a §, 52 §:n 4 momentti sekä 53 ja 61 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § osittain muutettuna 21 päivänä tammikuuta 1983 annetulla lailla (71/83), 5 §:n 5 kohta mainitussa 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa ja 6 kohta 23 päivänä joulukuuta 1977 annetussa laissa (1001/77), 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 ja 4 kohta, 29 §:n 1 momentti, 51 a § ja 52 §:n 4 momentti mainitussa 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa, 8 §:n 8 kohta 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (525/71), 8 §:n 13 ja 14 kohta, 28 §:n 2 momentti, 30 §:n 4 momentti ja 43 § mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa, 16 §:n 5 kohta ja 18 §:n 3 kohta 21 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1164/90), 46 a § muutettuna 11 päivänä joulukuuta 1981 ja 31 päivänä joulukuuta 1985 annetuilla laeilla (859/81 ja 1112/85), 47 § osittain muutettuna mainitulla 23 päivänä joulukuuta 1977 annetulla lailla ja 61 § muutettuna 12 päivänä joulukuuta 1986 annetulla lailla (901/86) ja mainitulla 21 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, sekä

lisätään lakiin uusi 5 a, 23 a ja 33 a § sekä 8 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 18 päivänä kesäkuuta 1971, 23 päivänä joulukuuta 1977, 14 päivänä heinäkuuta 1989 ja 29 päivänä joulukuuta 1989 annetuilla laeilla sekä 21 päivänä marraskuuta 1986 ja 28 päivänä joulukuuta 1990 annetuilla laeilla (824/86 ja 1289/90), (*poist.*) uusi 2 ja 3 momentti, 18 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 21 päivänä tammikuuta 1983 ja 21 päivänä joulukuuta 1990 annetuilla laeilla, uusi 2 momentti ja 19 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 11 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa, uusi 2 momentti (*poist.*) seuraavasti:

1—3 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja veronalaisia elinkeinotuloja ovat muun ohessa:

(1, 5 ja 6 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

(7 kohta *poist.*)

5 a ja 6 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa:

(2, 4, 8, 13 ja 14 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

(15 ja 16 kohta *poist.*)

(2 ja 3 momentti kuten valiokunnan mietinnössä)

14, 16, 17—19, 23 a, 28—30, 33 a, 34, 42, 43, 46 a ja 47 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

51 §
(Poist.)

Voimaantulosäännökset
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

51 a, 52, 53 ja 61 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1992

Matti Luttinen
Lea Savolainen

Tuulikki Hämäläinen
Jouni Backman
Asko Apukka

Pentti Lahti-Nuuttila
Juhani Vähäkangas

II

Valtiovarainvaliokunta on muuttanut hallituksen esityksen n:o 203 1. lakiehdotuksen 8 §:n 8 kohtaa siten, ettei edustusmenojen määrästä vähennyskelpoinen 50 prosentin osuus koske lainkaan alkoholimenoja, mikäli valiokunta muutosesityksessään tätä tarkoittaa.

Hallituksen esityksessä on lähdetty siitä, että verovelvollisella on oikeus vähentää 50 prosenttia tavanomaiseen vieraanvaraisuuteen luettavista edustusmenojen kokonaismäärästä, joilla liikkeenharjoittaja pyrkii uusien liikesuhteiden luomiseen tai muutoin toimintansa edistämiseen.

Edustuskuluihin sisältyvien alkoholijuomien vähennysoikeuden kieltämiselle ei ole olemassa kestäviä perusteita. Alkoholipoliittinen ohjaus on perusteltua jättää valmisteverotuksessa toteutettavaksi, eikä yritysverotuksessa hoidettavaksi. Se aiheuttaa sekä yrityksille että

verottajalle lisää työtä ja kuluja, jos edustuslaskuista täytyisi ryhtyä erottamaan alkoholiostot. Tämä lisää vaikeita tulkintaongelmia, jotka tulevat esiin vasta verotarkastuksen yhteydessä, joka tämän vuoksi asettaa yritykset eriarvoiseen asemaan.

Samoin se lisää yritysten kustannuksia ja näin heikentää markkinointiponnistuksista riippuvaisten yritysten kilpailukykyä. Muutos heikentää entisestään ravintola-alan kannattavuutta ja johtaa yhä suurempaan työttömyyteen alalla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 8 §:n 8 kohdan muuttamattomana ja lakiehdotuksen muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1992

Tuula Linnainmaa
Matti Lahtinen

Eeva Turunen
Hannele Luukkainen